

prof. dr hab. n. med. Marek Mander
Kierownik Kliniki Neurochirurgii Dziecięcej
Śląskiego Uniwersytetu Medycznego
Górnośląskie Centrum Zdrowia Dziecka
ul. Medyków 16
40-752 Katowice
tel. 322071717 fax (32)2071772
mmandera@sum.edu.pl
neurochirurgia@qczd.katowice.pl

Katowice, 06.06. 2025

Ocena

rozprawy doktorskiej lek. Łukasza Przepiórki

pt. „Ocena konieczności stosowania szwów Dandy’ego w czasie planowych kraniotomii nadnamiotowych”

Promotor: prof. dr hab. Przemysław Kunert

Przedłożona do oceny rozprawa doktorska podejmuje istotny z praktycznego punktu widzenia problem zasadności stosowania szwów hemostatycznych (tzw. szwów Dandy’ego) w trakcie planowych kraniotomii nadnamiotowych. Choć zagadnienie to nie należy do tematów o szczególnie wysokiej wartości poznawczej w ujęciu teoretycznym, jego znaczenie w codziennej praktyce neurochirurgicznej jest niezaprzeczalne. Zasadność zakładania szwów hemostatycznych stanowi częsty dylemat kliniczny, z którym styka się niemal każdy neurochirurg. Należy zatem z uznaniem odnotować, że Autor rozprawy podjął próbę udzielenia metodycznie uzasadnionej i wiarygodnej odpowiedzi na to pytanie. Rozwiązanie tego rodzaju zagadnień praktycznych, mimo że bywa obecnie marginalizowane w dyskursie naukowym, stanowi istotny element chirurgii pojmowanej jako dyscyplina naukowa oparta na doświadczeniu klinicznym i racjonalnym działaniu.

Rozprawa oparta jest o zbiór czterech spójnych tematycznie artykułów opublikowanych w recenzowanych czasopismach naukowych o zasięgu międzynarodowym. W trzech artykułach Doktorant jest pierwszym, a w jednej drugim współautorem. Zgodnie

z załączonymi oświadczeniami współautorów jego wkład w poszczególne publikacje był znaczący. Wszystkie publikacje pochodzą z czasopism z tzw. listy filadelfijskiej, łączny współczynnik oddziaływania (IF) czasopism, w których opublikowano prace wynosi 11.3, a punktacja MEiN 370 punktów.

Tytuł pracy jest sformułowany właściwie i odpowiada treści rozprawy doktorskiej.

Przedstawiony do oceny manuskrypt ma typowy dla tego typu opracowań układ. W jej skład wchodzi następujące rozdziały: strona tytułowa, wykaz artykułów stanowiących przedmiot merytoryczny rozprawy doktorskiej, spis treści, wykaz stosowanych skrótów, streszczenie w języku polskim i angielskim, wstęp, założenia i cele pracy, kopie publikacji stanowiących podstawę osiągnięcia naukowego, podsumowanie i wnioski. Do rozprawy dołączono również opinię Komisji Bioetycznej działającej przy Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, oświadczenia współautorów załączonych prac oraz wykaz piśmiennictwa do rozdziałów w języku polskim. Praca została napisana poprawnym językiem naukowym, odpowiednim dla tego typu dysertacji.

We wstępie Autor w sposób zwięzły, lecz rzeczowy przedstawił kluczowe informacje dotyczące zasadności stosowania szwów Dandy'ego oraz możliwych, zarówno rzeczywistych, jak i potencjalnych, niekorzystnych następstw ich zakładania. Wskazując na zmieniające się uwarunkowania kliniczne, Autor trafnie zauważył, że współcześnie rutynowe zakładanie szwów hemostatycznych może mieć mniejsze znaczenie niż w przeszłości, co związane jest m.in. z poprawą opieki okołoperacyjnej oraz dostępnością nowoczesnych środków hemostatycznych. W mojej ocenie jednak istotnym czynnikiem, który przyczynił się do zmniejszenia ryzyka powstawania krwiałków nadtworówkowych po kraniotomii, jest przede wszystkim odejście od stosowania tzw. płatów kostnych uszypułowanych na rzecz wolnych, pozbawionych unaczynienia. Treść zawarta we wstępie oraz w poszczególnych publikacjach składających się na rozprawę świadczy o szerokiej i dojrzałej wiedzy Doktoranta w omawianym zakresie.

Nadrzędnym celem projektu badawczego była ocena zasadności zakładania szwów Dandy'ego w kontekście ryzyka powstania krwiała nadtworówkowego po kraniotomii. Hipoteza zerowa zakładała, że ryzyko formowania się krwiała jest większe w przypadku niezakładania szwów. W celu jej weryfikacji Doktorant sformułował cztery cele szczegółowe: 1) opracowanie protokołu przeglądu systematycznego, 2) przygotowanie protokołu badania klinicznego, 3) analizę obecnych praktyk stosowanych przez polskich neurochirurgów,

oraz 4) przeprowadzenie wieloośrodkowego, randomizowanego badania klinicznego z podwójnym zaślepieniem. Cele te są spójne, logiczne i prawidłowo sformułowane. Choć można zauważyć, że cele pierwszy i drugi pełnią głównie funkcję przygotowawczą do badań zasadniczych, cele trzeci i czwarty mają największe znaczenie merytoryczne.

Doktorant przedstawił założenia i metodykę projektu w sposób wyczerpujący i przejrzysty, wykazując bardzo dobrą znajomość warsztatu badawczego i wysokie kompetencje metodologiczne.

W dalszej części rozprawy doktorskiej Autor załączył kopie publikacji stanowiących osiągnięcie naukowe.

Dwa pierwsze artykuły stanowią metodologiczne przygotowanie do realizacji badania klinicznego. Artykuł opublikowany w BMJ Open opisuje protokół systematycznego przeglądu piśmiennictwa, zgodnego z wytycznymi PRISMA. Druga publikacja, opublikowana w Trials, przedstawia szczegółowy plan randomizowanego, wieloośrodkowego badania z podwójnym zaślepieniem.

Trzeci artykuł, opublikowany w World Neurosurgery, prezentuje wyniki ogólnopolskiego badania ankietowego przeprowadzonego wśród neurochirurgów i rezydentów. Wynika z niego, że 80% ankietowanych stosuje szwy hemostatyczne w ponad 60% przypadków kraniotomii, a ponad 70% czyni to rutynowo. Mimo że badanie nie pozwala na ocenę skuteczności stosowania szwów, ilustruje ono skalę ich użycia i uzasadnia podjęcie tematu przez Doktoranta.

Najważniejszą z publikacji jest artykuł opublikowany w Neurosurgery, prezentujący wyniki randomizowanego badania klinicznego. Badanie nie wykazało istotnych różnic w zakresie ryzyka krwaka nadtwardówkowego ani innych powikłań między grupami pacjentów. Wnioski te mają duże znaczenie praktyczne, wskazując na możliwość odstąpienia od rutynowego zakładania szwów hemostatycznych w planowych kraniotomiach. Oczywiście, należy pamiętać, że zalecenie to jest prawdziwe dla dużych grup pacjentów, ale już niekoniecznie dla konkretnego operowanego chorego. Dlatego decyzja o zastosowaniu szwów Dandy'ego zawsze musi być podejmowana indywidualnie w zależności od sytuacji śródoperacyjnej.

Podsumowując ocenę merytoryczną przedstawionego zbioru publikacji stwierdzam, że stanowi on wartościowy i oryginalny dorobek naukowy. Metodyka zastosowana w pracy klinicznej jest na najwyższym poziomie i wskazuje na umiejętność prowadzenia

przez Doktoranta samodzielnej pracy naukowej. Wreszcie uzyskane wyniki stanowią znaczący wkład do praktyki neurochirurgicznej, a ich wartość praktyczna jest nie do przecenienia.

Pewną niedoskonałością rozprawy doktorskiej jest brak realizacji zaplanowanego w pierwszej publikacji systematycznego przeglądu piśmiennictwa. Można przypuszczać, że wynika to ze skąpej liczby dostępnych analiz poruszających to zagadnienie. Niemniej jednak, w podrozdziale „*Najnowsze piśmiennictwo naukowe w wybranym zakresie*” Doktorant wspomina lakonicznie o kilku publikacjach, w tym jednej pracy randomizowanej, nie odnosząc się jednak do tych wyników w sposób szczegółowy – ani w samej rozprawie, ani w załączonych artykułach. W mojej ocenie tego rodzaju analiza i dyskusja powinna znaleźć się zarówno w rozprawie, jak i w załączonej publikacji, co pozwoliłoby na głębsze osadzenie wyników pracy w aktualnym stanie wiedzy i mogłoby znacząco wzbogacić pracę i umożliwić uzyskanie pełniejszego obrazu zasadności stosowania szwów Dandy’ego.

Doktorant sformułował cztery wnioski odpowiadające postawionym celom. Wszystkie są merytorycznie uzasadnione i logicznie skonstruowane. Szczególnie istotny jest wniosek czwarty, stanowiący odpowiedź na pytanie badawcze projektu.

Piśmiennictwo jest aktualne i odpowiednio dobrane. Streszczenia w obu językach są napisane poprawnie, a wersja angielska została prawidłowo przetłumaczona.

Wnioski końcowe:

Przedłożona do oceny rozprawa doktorska lek. Łukasza Przepiórki pt. „*Ocena konieczności stosowania szwów Dandy’ego w czasie planowych kraniotomii nadnamiotowych*” stanowi oryginalny, samodzielny dorobek naukowy o wyraźnie praktycznym znaczeniu. Doktorant wykazał się zarówno wiedzą teoretyczną, jak i znajomością zasad metodologii badań naukowych. Potwierdził też zdolność do samodzielnej pracy badawczej i wyboru właściwych narzędzi analitycznych. Zgromadzony zbiór publikacji stanowi tematycznie spójne i oryginalne rozwiązanie problemu naukowego.

W związku z powyższym stwierdzam, że rozprawa spełnia wymagania określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.).

Wnoszę o dopuszczenie lek. Łukasza Przepiórki do dalszych etapów przewodu doktorskiego przed Radą Dyscypliny Nauk Medycznych Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Jednocześnie, mając na uwadze wysoki poziom merytoryczny i metodyczny pracy oraz jej znaczące implikacje praktyczne, proponuję wyróżnienie rozprawy doktorskiej lek. Łukasza Przepiórki.

